অধ্যায় ১৪ অভিযাত্রী — ২

অধ্যায় গাঁথনি

১৪.১ উদ্দেশ্য

১৪.২ পৰিচয়

১৪.৩ উপন্যাসখনৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ

১৪.৪ উপন্যাসখনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

১৪.৫ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

১৪.৬ অধিক জানিবলৈ

১৪.৭ অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

১৪.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন

১৪.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি—

- অভিযাত্রী উপন্যাসখনৰ মুখ্য আৰু গৌণ চৰিত্ৰসমূহৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব।
- চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ ব্যক্তিত্ব আৰু আদৰ্শ বিশ্লেষণ কৰিব পাৰিব।
- উপন্যাসখনত প্ৰতিফলিত সামাজিক চিত্ৰৰ বিষয়ে সম্যক জ্ঞান লাভ কৰিব।
- উপন্যাসখনৰ সাহিত্যিক বৈশিষ্ট্যসমূহ মূল্যায়ন কৰিব পাৰিব।
- জীৱনীমূলক উপন্যাস হিচাপে অভিযাত্রীৰ তাৎপৰ্য উপলব্ধি কৰিব পাৰিব।

১৪.২ পৰিচয়

ইয়াৰ পূৰ্বৱৰ্তী অধ্যায়ত (অভিযাত্রী—১) আপুনি নিৰূপমা বৰগোহাঞিৰ অভিযাত্রী উপন্যাসখনৰ কাহিনীগাঁথা আৰু সাধাৰণ আলোচনা অধ্যয়ন কৰিলে। সেই আলোচনাৰ জৰিয়তে চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ জীৱন-সংগ্ৰাম, শিক্ষা জীৱন, সমাজসংস্কাৰমূলক কৰ্ম, স্বাধীনতা আন্দোলনত অংশগ্ৰহণ আৰু নাৰী-মুক্তি আন্দোলনত তেওঁৰ অৱদানৰ বিষয়ে সম্যক ধাৰণা লাভ কৰিছে। লগতে উপন্যাসখনৰ কাহিনী কেনেদৰে এগৰাকী ঐতিহাসিক ব্যক্তিত্বৰ জীৱনক কেন্দ্ৰ কৰি গঢ় লৈ উঠিছে, সেই বিষয়েও অৱগত হৈছে।

এই অধ্যায়ত অভিযাত্রী উপন্যাসখনৰ আন এক গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ আলোচনা কৰা হ'ব। উপন্যাসখনত চিত্ৰিত বিভিন্ন চৰিত্ৰৰ বিশ্লেষণৰ জৰিয়তে চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ ব্যক্তিত্বৰ বিভিন্ন দিশ উন্মোচিত হ'ব। উপন্যাসখনৰ মুখ্য চৰিত্ৰ চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ লগতে গংগাপুৰীয়া, ৰজনীপ্ৰভা, ৰাতিৰাম মজুমদাৰ, দণ্ডীনাথ কলিতা আদি চৰিত্ৰৰ ভূমিকা আৰু তাৎপৰ্যও এই অধ্যায়ত বিশ্লেষণ কৰা হ'ব। এই চৰিত্ৰসমূহৰ মাজেৰে বিংশ শতিকাৰ অসমৰ সমাজ-জীৱন, মূল্যবোধ, নাৰী-জাগৰণ আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ বিভিন্ন দিশ প্ৰতিফলিত হৈছে।

উপন্যাস এখনৰ সাহিত্যিক মূল্য নির্ধাৰণৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহৰ আলোচনা বিশেষ গুৰুত্বপূৰ্ণ। সেই দিশৰ পৰাও অভিযাত্ৰী এখন উল্লেখযোগ্য কৃতি। জীৱনীমূলক উপন্যাস হিচাপে ইয়াৰ সফলতা, নাৰীবাদী চেতনা, বাস্তৱধৰ্মিতা, ঐতিহাসিক মূল্য, মানৱতাবাদী দৃষ্টিভংগী, ভাষা আৰু বৰ্ণনাশৈলীৰ সৌন্দৰ্য আদিয়ে উপন্যাসখনক অসমীয়া সাহিত্যত এক স্বতন্ত্ৰ মৰ্যাদা প্ৰদান কৰিছে। এই অধ্যায়ত সেই বৈশিষ্ট্যসমূহো বিশদভাৱে আলোচনা কৰা হ'ব।

সাহিত্যিক সৃষ্টি হিচাপে অভিযাত্ৰী কেৱল এগৰাকী মহীয়সী নাৰীৰ জীৱন-বৃত্তান্ত নহয়; ই এক যুগৰ সমাজ, সংস্কৃতি, ৰাজনীতি আৰু নাৰী-আন্দোলনৰো প্ৰতিচ্ছবি। সেয়ে উপন্যাসখনৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ আৰু বৈশিষ্ট্যসমূহৰ অধ্যয়ন কৰিলে কেৱল সাহিত্যিক সৌন্দৰ্যই নহয়, অসমৰ সামাজিক আৰু ঐতিহাসিক পৰিপ্ৰেক্ষিতৰ বিষয়েও গভীৰ জ্ঞান লাভ কৰিব পাৰি। এই উদ্দেশ্যকে সন্মুখত ৰাখি তলত উপন্যাসখনৰ চৰিত্ৰসমূহ আৰু বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিশদ আলোচনা আগবঢ়োৱা হ'ল।

১৪.৩ উপন্যাসখনৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ

চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানী

চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানী *অভিযাত্ৰী* উপন্যাসখনৰ কেন্দ্ৰীয় চৰিত্ৰ। সমগ্ৰ উপন্যাসখন তেওঁৰ জীৱনক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই আগবাঢ়িছে। জন্মৰ পৰা মৃত্যুলৈকে জীৱনৰ বিভিন্ন পৰ্যায়, ব্যক্তিগত সুখ-দুখ, সামাজিক সংগ্ৰাম, ৰাজনৈতিক অংশগ্ৰহণ আৰু নাৰী-মুক্তিৰ বাবে কৰা অক্লান্ত প্ৰচেষ্টা উপন্যাসখনত বিশদভাৱে বৰ্ণিত হৈছে। সেয়ে তেওঁ কেৱল মুখ্য চৰিত্ৰই নহয়, উপন্যাসখনৰ চালিকাশক্তিও বুলিব পাৰি।

শৈশৱৰ পৰাই চন্দ্ৰপ্ৰভা আছিল অত্যন্ত মেধাৱী, কৌতূহলী আৰু জ্ঞানপিপাসু। সেই সময়ত ছোৱালীৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত বহু বাধা-বিঘিনি থাকিলেও তেওঁ শিক্ষালাভৰ প্ৰতি গভীৰ আগ্ৰহ দেখুৱাইছিল। সমাজৰ কুসংস্কাৰ, ৰক্ষণশীলতা আৰু প্ৰতিকূল পৰিস্থিতিৰ মাজতো তেওঁ নিজৰ লক্ষ্যৰ পৰা আঁতৰি যোৱা নাছিল। শিক্ষাৰ জৰিয়তে ব্যক্তি আৰু সমাজৰ উন্নতি সম্ভৱ বুলি তেওঁ দৃঢ়ভাৱে বিশ্বাস কৰিছিল। এই শিক্ষাপ্ৰেমেই পিছলৈ তেওঁক এগৰাকী সফল শিক্ষয়িত্ৰী, সমাজসংস্কাৰক আৰু নেত্ৰী হিচাপে গঢ়ি তোলে।

চন্দ্ৰপ্ৰভাৰ চৰিত্ৰৰ আটাইতকৈ উল্লেখযোগ্য দিশ হৈছে তেওঁৰ বিদ্ৰোহী আৰু স্বাধীনচেতা মনোভাৱ। সমাজত প্ৰচলিত জাতিভেদ, নাৰী-অবমাননা, কু-সংস্কাৰ আৰু অন্যায়ৰ বিৰুদ্ধে তেওঁ সদায় কণ্ঠস্বৰ উত্থাপন কৰিছিল। তেওঁ উপলব্ধি কৰিছিল যে সমাজৰ উন্নতিৰ বাবে নাৰী আৰু পুৰুষ উভয়ৰে সম অধিকাৰ প্ৰয়োজন। সেইবাবে তেওঁ নাৰী-মুক্তি আন্দোলনৰ নেতৃত্ব গ্ৰহণ কৰি অসমৰ নাৰী সমাজক নতুন দিশ প্ৰদান কৰিছিল। অসম প্ৰাদেশিক মহিলা সমিতি গঠন আৰু নাৰীসকলক সংগঠিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ ভূমিকা বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য।

ব্যক্তিগত জীৱনতো চন্দ্ৰপ্ৰভাই বহু দুখ-কষ্ট আৰু অপমান সহ্য কৰিবলগীয়া হৈছিল। দণ্ডীনাথ কলিতাৰ সৈতে তেওঁৰ সম্পৰ্ক, মাতৃত্বৰ অভিজ্ঞতা আৰু সমাজৰ কঠোৰ সমালোচনা তেওঁৰ জীৱনলৈ বহু সংকট কঢ়িয়াই আনিছিল। কিন্তু এইবোৰৰ কোনোটোৱেই তেওঁক ভাঙি পেলাব পৰা নাছিল। বৰং

এই অভিজ্ঞতাসমূহে তেওঁক অধিক দৃঢ় আৰু মানৱতাবাদী কৰি তুলিছিল। নির্যাতিতা, অৱহেলিতা আৰু অসহায় নাৰীসকলৰ প্ৰতি তেওঁৰ সহানুভূতি এই অভিজ্ঞতাৰ ফলতেই অধিক গভীৰ হৈছিল।

স্বাধীনতা আন্দোলনত সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ, কাৰাবাস, সামাজিক সংস্কাৰমূলক কাৰ্যকলাপ আৰু জাতীয় জীৱনৰ প্ৰতি তেওঁৰ অগাধ দায়বদ্ধতাই চন্দ্ৰপ্ৰভাৰ চৰিত্ৰক এক ঐতিহাসিক মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে। তেওঁ ব্যক্তিগত স্বাৰ্থতকৈ সমাজ আৰু জাতিৰ কল্যাণক অধিক গুৰুত্ব দিছিল। সেয়ে *অভিযাত্ৰী* উপন্যাসত চন্দ্ৰপ্ৰভা কেৱল এগৰাকী নাৰী নহয়; তেওঁ সাহস, আত্মমৰ্যাদা, মানবতা আৰু সংগ্ৰামৰ প্ৰতীক হিচাপে প্ৰতিষ্ঠিত হৈছে।

গংগাপুৰীয়া

গংগাপুৰীয়া হৈছে চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ মাতৃ আৰু উপন্যাসখনৰ অন্যতম প্ৰভাৱশালী নাৰী চৰিত্ৰ। যদিও তেওঁ উপন্যাসখনৰ কেন্দ্ৰীয় চৰিত্ৰ নহয়, তথাপিও চন্দ্ৰপ্ৰভাৰ ব্যক্তিত্ব গঠনত তেওঁৰ অৱদান অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ। গংগাপুৰীয়াক এগৰাকী বিদ্যানুৰাগী, দায়িত্বশীলা আৰু দূৰদৰ্শী মাতৃ হিচাপে উপস্থাপন কৰা হৈছে।

সেই সময়ত অসমীয়া সমাজত ছোৱালীৰ শিক্ষাৰ প্ৰতি বিশেষ গুৰুত্ব দিয়া নহৈছিল। কিন্তু গংগাপুৰীয়াই এই সংকীৰ্ণ মানসিকতাৰ ওপৰত উঠি নিজৰ কন্যাসকলৰ শিক্ষাৰ বাবে আন্তৰিক প্ৰচেষ্টা চলাইছিল। তেওঁ জানিছিল যে শিক্ষা মানুহৰ জীৱনৰ অন্ধকাৰ দূৰ কৰাৰ একমাত্ৰ উপায়। সেয়ে সমাজৰ বাধা-বিপত্তি, সমালোচনা আৰু ৰক্ষণশীল মানসিকতাৰ সন্মুখীন হয়েও তেওঁ চন্দ্ৰপ্ৰভা আৰু ৰজনীপ্ৰভাক শিক্ষিত কৰি তুলিবলৈ সচেষ্ট হৈছিল।

গংগাপুৰীয়াৰ চৰিত্ৰৰ আন এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ হৈছে তেওঁৰ স্পষ্টবাদিতা আৰু নৈতিক দৃঢ়তা। তেওঁ অন্যায় বা কুসংস্কাৰৰ সন্মুখত নীৰৱ হৈ থকা মানুহ নাছিল। নিজৰ কন্যাৰ কল্যাণৰ বাবে সমাজৰ প্ৰচলিত ধাৰণাৰ বিৰুদ্ধেও থিয় দিবলৈ তেওঁ কুণ্ঠাবোধ কৰা নাছিল। এই সাহসী মনোভাৱেই চন্দ্ৰপ্ৰভাৰ ব্যক্তিত্বৰ ওপৰত গভীৰ প্ৰভাৱ পেলাইছিল।

গংগাপুৰীয়া মাতৃ হিচাপে স্নেহশীলা, কিন্তু একে সময়তে শাসন আৰু আদৰ্শৰ ক্ষেত্ৰতো দৃঢ়। তেওঁ নিজৰ সন্তানসকলক কেৱল মৰমেই কৰা নাছিল, জীৱনৰ মূল্যবোধ আৰু দায়িত্ববোধৰ শিক্ষাও দিছিল। ফলত তেওঁ উপন্যাসখনত এক আদৰ্শ মাতৃৰ প্ৰতিমূৰ্তি হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিছে।

ৰজনীপ্ৰভা

ৰজনীপ্ৰভা হৈছে চন্দ্ৰপ্ৰভাৰ ভগ্নী আৰু উপন্যাসখনৰ অন্যতম উজ্জ্বল চৰিত্ৰ। চন্দ্ৰপ্ৰভাৰ দৰে তেওঁও শিক্ষাৰ প্ৰতি গভীৰ আগ্ৰহী আৰু আত্মপ্ৰতিষ্ঠাৰ প্ৰতি দৃঢ়প্ৰতিজ্ঞ আছিল। তেওঁ অসমৰ প্ৰথম স্ত্ৰীৰোগ বিশেষজ্ঞা হিচাপে খ্যাতি লাভ কৰিছিল। সেই সময়ত এগৰাকী নাৰীৰ বাবে চিকিৎসা শিক্ষালাভ কৰাটো অত্যন্ত কঠিন আছিল। এই দিশৰ পৰা ৰজনীপ্ৰভাৰ জীৱন এক অনুপ্ৰেৰণামূলক অধ্যায়।

ৰজনীপ্ৰভাৰ চৰিত্ৰত মেধা, অধ্যৱসায় আৰু আত্মবিশ্বাসৰ সুন্দৰ সমন্বয় দেখা যায়। তেওঁ শিক্ষালাভৰ ক্ষেত্ৰত বহু বাধা-বিপত্তি অতিক্ৰম কৰিছিল। সামাজিক বাধা, আৰ্থিক সমস্যা আৰু ব্যক্তিগত

কষ্টৰ মাজতো তেওঁ নিজৰ লক্ষ্যৰ পৰা আঁতৰি যোৱা নাছিল। তেওঁৰ জীৱনে প্ৰমাণ কৰে যে দৃঢ় ইচ্ছাশক্তি থাকিলে যিকোনো বাধা জয় কৰিব পাৰি।

চন্দ্ৰপ্ৰভা আৰু ৰজনীপ্ৰভা দুয়োগৰাকী ভগ্নীৰ মাজত গভীৰ আত্মিক সম্পৰ্ক দেখা যায়। তেওঁলোক দুয়োগৰাকী একে আদৰ্শ আৰু মূল্যবোধৰ দ্বাৰা অনুপ্ৰাণিত। শিক্ষাৰ জৰিয়তে সমাজৰ উন্নতি সাধন আৰু নাৰীসকলৰ অৱস্থা উন্নত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত দুয়োগৰাকীয়ে নিজ নিজ ভূমিকা পালন কৰিছিল।

ৰজনীপ্ৰভাৰ জীৱনৰ কৰুণ পৰিণতিয়ে উপন্যাসখনত এক আবেগঘন পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰিছে। তথাপিও তেওঁৰ চৰিত্ৰ নাৰীশক্তি, আত্মবিশ্বাস আৰু আত্মপ্ৰতিষ্ঠাৰ এক উজ্জ্বল নিদৰ্শন হিচাপে চিৰস্মৰণীয় হৈ আছে।

ৰাতিৰাম মজুমদাৰ

ৰাতিৰাম মজুমদাৰ হৈছে চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ পিতৃ আৰু উপন্যাসখনৰ অন্যতম ইতিবাচক পুৰুষ চৰিত্ৰ। তেওঁ সেই সময়ৰ সমাজৰ বহু লোকৰ দৰে সংকীৰ্ণ চিন্তাধাৰাৰ ব্যক্তি নাছিল। সমাজত নাৰী-শিক্ষাৰ প্ৰতি অনীহা আৰু ৰক্ষণশীল মনোভাৱ প্ৰচলিত থকাৰ সময়তো তেওঁ নিজৰ কন্যাসকলৰ শিক্ষাৰ প্ৰতি বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছিল। এই দিশৰ পৰা তেওঁ এগৰাকী প্ৰগতিশীল আৰু দূৰদৰ্শী পিতৃৰ প্ৰতীক।

ছোৱালীৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁ যি আগ্ৰহ আৰু সাহস দেখুৱাইছিল, সেয়া সেই সময়ৰ সমাজত ব্যতিক্ৰমী আছিল। গাঁৱত বিদ্যালয় নথকাৰ বাবে তেওঁ নিজৰ কন্যাসকলক দূৰৈত মাহীয়েকৰ ঘৰলৈ পঠিয়াই শিক্ষাৰ ব্যৱস্থা কৰিছিল। এই সিদ্ধান্তই তেওঁৰ শিক্ষাৰ প্ৰতি থকা গভীৰ বিশ্বাস আৰু কন্যাসকলৰ ভৰিষ্যতৰ প্ৰতি থকা দায়বদ্ধতাৰ পৰিচয় বহন কৰে।

ৰাতিৰাম মজুমদাৰৰ চৰিত্ৰত দায়িত্ববোধ, মানৱীয়তা আৰু উদাৰ চিন্তাধাৰাৰ সুন্দৰ সমন্বয় দেখা যায়। তেওঁ উপলব্ধি কৰিছিল যে শিক্ষিত নাৰী কেৱল এখন পৰিয়ালৰ সম্পদ নহয়, সমগ্ৰ সমাজৰ উন্নয়নৰ চালিকাশক্তি। সেয়ে তেওঁ কন্যাসকলৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত কোনো আপোচ কৰা নাছিল।

চন্দ্ৰপ্ৰভা আৰু ৰজনীপ্ৰভাৰ জীৱনত ৰাতিৰামৰ প্ৰভাৱ গভীৰ। তেওঁলোকৰ সাহস, আত্মবিশ্বাস আৰু আত্মপ্ৰতিষ্ঠাৰ বাটত আগবঢ়াৰ ক্ষেত্ৰত পিতৃৰ প্ৰেৰণা এক গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰক। এই কাৰণেই ৰাতিৰাম মজুমদাৰ উপন্যাসখনত এগৰাকী স্মৰণীয় আৰু অনুকৰণীয় পিতৃ হিচাপে চিত্ৰিত হৈছে।

দণ্ডীনাথ কলিতা

দণ্ডীনাথ কলিতা *অভিযাত্ৰী* উপন্যাসখনৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু জটিল চৰিত্ৰ। তেওঁ সাহিত্যপ্ৰেমী, জাতীয়তাবাদী আৰু সমাজসচেতন ব্যক্তি হিচাপে উপস্থাপিত হৈছে। চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ সৈতে তেওঁৰ সম্পৰ্ক উপন্যাসখনৰ কাহিনীৰ এক আবেগঘন আৰু তাৎপৰ্যপূৰ্ণ অধ্যায়। আদৰ্শগত মিল, মানসিক সান্নিধ্য আৰু পাৰস্পৰিক সন্মানৰ ভিত্তিত তেওঁলোকৰ মাজত গভীৰ সম্পৰ্ক গঢ় লৈ উঠিছিল।

দণ্ডীনাথৰ চৰিত্ৰত বহু ইতিবাচক গুণ থাকিলেও তেওঁ সম্পূৰ্ণ আদৰ্শ চৰিত্ৰ নহয়। সমাজৰ ৰক্ষণশীল মানসিকতা আৰু ব্যক্তিগত দুৰ্বলতাৰ সন্মুখত তেওঁ বহু সময়ত সাহসী সিদ্ধান্ত ল'ব নোৱাৰে।

চন্দ্রপ্রভাৰ প্রতি গভীৰ প্রেম থকাৰ পিছতো তেওঁ সমাজৰ বাধা অতিক্রম কৰি সম্পর্কটোক সামাজিক স্বীকৃতি দিবলৈ সক্ষম নহ'ল। এই ঘটনাই তেওঁৰ চৰিত্রৰ সীমাবদ্ধতা উন্মোচন কৰিছে।

চন্দ্রপ্রভাৰ জীৱনৰ সংকটময় সময়ত দণ্ডীনাথৰ আচৰণে পাঠকৰ মনত মিশ্র অনুভূতিৰ সৃষ্টি কৰে। একফালে তেওঁ সংবেদনশীল আৰু মানৱীয়, আনফালে সিদ্ধান্ত গ্রহণৰ ক্ষেত্রত দুর্বল। এই দ্বৈত বৈশিষ্ট্যই চৰিত্রটোক বাস্তৱসম্মত কৰি তুলিছে। জীৱনত বহু ব্যক্তিয়ে আদর্শ আৰু বাস্তৱৰ মাজত এনে সংঘাতৰ সম্মুখীন হয়; দণ্ডীনাথ সেই মানসিক অৱস্থাৰেই প্রতিনিধি।

লেখিকাই দণ্ডীনাথক কোনো খলনায়ক হিচাপে উপস্থাপন কৰা নাই। বৰং সমাজৰ বাধা আৰু ব্যক্তিগত দ্বিধাৰ মাজত আৱদ্ধ এগৰাকী সংবেদনশীল ব্যক্তিৰূপে চিত্রিত কৰিছে। এই দিশৰ পৰা দণ্ডীনাথ কলিতা উপন্যাসখনৰ এক গভীৰ মনস্তাত্ত্বিক চৰিত্র।

অন্যান্য নাৰী চৰিত্র

অভিযাত্রী উপন্যাসখনত চন্দ্রপ্রভা আৰু ৰজনীপ্রভাৰ বাহিৰেও বহু নাৰী চৰিত্রৰ উপস্থিতি দেখা যায়। এই চৰিত্রসমূহে সেই সময়ৰ অসমীয়া নাৰী সমাজৰ বিভিন্ন স্তৰ, চিন্তাধাৰা আৰু জীৱন-বাস্তৱতাক প্রতিনিধিত্ব কৰিছে। কিৰণময়ী আগৰৱালা, পুষ্পলতা দাস আদিৰ দৰে নাৰীসকলৰ উল্লেখ উপন্যাসখনত বিশেষ তাৎপর্য বহন কৰে।

এই নাৰী চৰিত্রসমূহৰ মাজেৰে সমাজত উদ্ভৱ হোৱা নাৰী জাগৰণৰ ধাৰাক স্পষ্টভাৱে উপলব্ধি কৰিব পাৰি। কোনোবাই শিক্ষা বিস্তাৰৰ ক্ষেত্রত, কোনোবাই সমাজসেৱাৰ ক্ষেত্রত আৰু কোনোবাই সাংস্কৃতিক আন্দোলনৰ ক্ষেত্রত অৱদান আগবঢ়াইছিল। তেওঁলোকৰ কর্ম আৰু আদর্শই চন্দ্রপ্রভাৰ সংগ্রামক অধিক শক্তিশালী কৰি তুলিছিল।

উপন্যাসখনত বহু সাধাৰণ নাৰী চৰিত্রও দেখা যায়, যিসকল সমাজৰ কু-সংস্কাৰ, অশিক্ষা আৰু বৈষম্যৰ বলি হৈছিল। এই চৰিত্রসমূহৰ জৰিয়তে লেখিকাই নাৰী সমাজৰ বাস্তৱ অৱস্থা পাঠকৰ সম্মুখত দাঙি ধৰিছে। ফলত উপন্যাসখন কেৱল এগৰাকী মহীয়সী নাৰীৰ জীৱনী নহয়; ই সমগ্র অসমীয়া নাৰী সমাজৰ ইতিহাসৰো এক প্রতিফলন হৈ উঠিছে।

অন্যান্য পুৰুষ চৰিত্র

উপন্যাসখনত নীলকান্ত বৰুৱা, কৃষ্ণকান্ত দত্ত, অমিয় কুমাৰ দাস, জ্যোতিপ্রসাদ আগৰৱালা আদি বহু ঐতিহাসিক আৰু সমাজসচেতন ব্যক্তিৰ উল্লেখ আছে। এই চৰিত্রসমূহে চন্দ্রপ্রভাৰ জীৱনৰ বিভিন্ন পর্যায়ত সহায়ক ভূমিকা পালন কৰিছে।

নীলকান্ত বৰুৱাই চন্দ্রপ্রভাৰ প্রতিভা উপলব্ধি কৰি তেওঁক উচ্চ শিক্ষাৰ বাবে উৎসাহিত কৰিছিল। কৃষ্ণকান্ত দত্তই শিক্ষাৰ ক্ষেত্রত সহায় আগবঢ়াইছিল। এই চৰিত্রসমূহৰ মাজেৰে সমাজত ইতিবাচক পৰিৱর্তন আনিবলৈ আগবাঢ়ি অহা এক শ্রেণীৰ প্রগতিশীল পুৰুষৰ ছবি পোৱা যায়।

অমিয় কুমাৰ দাস, জ্যোতিপ্রসাদ আগৰৱালা আদি জাতীয়তাবাদী নেতাসকলৰ উপস্থিতিয়ে উপন্যাসখনৰ ঐতিহাসিক পৰিসৰ বিস্তৃত কৰিছে। তেওঁলোকৰ লগত চন্দ্রপ্রভাৰ সম্পর্কই স্বাধীনতা আন্দোলন আৰু সামাজিক জাগৰণৰ মাজত থকা আন্তঃসম্পর্ককো উন্মোচন কৰিছে।

এই সকলো চৰিত্রই উপন্যাসখনক অধিক বাস্তৱসন্মত আৰু ঐতিহাসিকভাৱে সমৃদ্ধ কৰি তুলিছে। যদিও তেওঁলোক গৌণ চৰিত্র, তথাপিও কাহিনীৰ গঠন আৰু বিকাশত তেওঁলোকৰ অৱদান উল্লেখযোগ্য।

W অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ১

চন্দ্রপ্রভা শইকীয়ানীৰ চৰিত্রৰ মূল্যায়ন আগবঢ়াওক। (১৫০ শব্দৰ ভিতৰত)

১৪.৪ উপন্যাসখনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

সফল জীৱনীমূলক উপন্যাস

অভিযাত্রী অসমীয়া সাহিত্যৰ এখন সফল জীৱনীমূলক উপন্যাস। উপন্যাসখনৰ মূল আধাৰ হৈছে অসমৰ বিশিষ্ট সমাজসংস্কাৰক, স্বাধীনতা সংগ্রামী আৰু নাৰী-মুক্তি আন্দোলনৰ অগ্রদূত চন্দ্রপ্রভা শইকীয়ানীৰ জীৱন। বাস্তৱ ব্যক্তি আৰু বাস্তৱ ঘটনাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ৰচিত হ'লেও এই গ্রন্থ কেৱল জীৱনী নহয়; ই এক পূর্ণাঙ্গ সাহিত্যিক উপন্যাস। এইখিনিতেই লেখিকা নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ শিল্পসফলতা নিহিত হৈ আছে।

চন্দ্রপ্রভাৰ জীৱনৰ বিভিন্ন ঘটনা, শিক্ষা জীৱন, শিক্ষকতা, ব্যক্তিগত জীৱনৰ সংকট, স্বাধীনতা আন্দোলনত অংশগ্রহণ, মহিলা সমিতি গঠন আৰু সমাজসংস্কাৰমূলক কর্মসমূহক লেখিকাই কাহিনীৰ ৰূপত উপস্থাপন কৰিছে। ফলত পাঠকে কেৱল তথ্য লাভ নকৰে; ৰৱং এগৰাকী মহীয়সী নাৰীৰ জীৱনসংগ্রামৰ সৈতে মানসিকভাৱে একাত্ম হ'ব পাৰে।

জীৱনীমূলক উপন্যাস হিচাপে অভিযাত্রীৰ আন এটা বিশেষত্ব হৈছে ইতিহাস আৰু সাহিত্যৰ সফল সমন্বয়। ঐতিহাসিক সত্যতা অক্ষুণ্ণ ৰাখি লেখিকাই কল্পনাৰ পৰিমিত ব্যৱহাৰ কৰিছে। এই কল্পনা কেতিয়াও ইতিহাসক বিকৃত কৰা নাই; ৰৱং কাহিনীক অধিক জীৱন্ত আৰু হৃদয়স্পর্শী কৰি তুলিছে।

এই কাৰণেই অভিযাত্রী অসমীয়া জীৱনীমূলক সাহিত্যৰ ইতিহাসত এক উল্লেখযোগ্য স্থান অধিকাৰ কৰিছে। সাহিত্য অকাডেমি বঁটা লাভ কৰাটোও এই সাহিত্যিক উৎকর্ষৰ স্বীকৃতি।

অসমৰ সমাজ-জীৱনৰ দলিল

অভিযাত্রী উপন্যাসখন কেৱল চন্দ্রপ্রভা শইকীয়ানীৰ জীৱনৰ কাহিনী নহয়; ই বিংশ শতিকাৰ প্রথমার্ধৰ অসমৰ সমাজ-জীৱনৰো এক মূল্যবান দলিল। উপন্যাসখনত সেই সময়ৰ সামাজিক অৱস্থা, নাৰী-জীৱন, শিক্ষাব্যৱস্থা, ৰাজনৈতিক পৰিৱেশ, জাতীয় চেতনা আৰু সাংস্কৃতিক ধাৰাৰ বিস্তৃত চিত্র পোৱা যায়। উপন্যাসখনত দেখা যায় যে সেই সময়ত নাৰীৰ অৱস্থান সমাজত অত্যন্ত সীমিত আছিল। ছোৱালীৰ

শিক্ষা, সামাজিক স্বাধীনতা আৰু সিদ্ধান্ত গ্ৰহণৰ অধিকাৰ অত্যন্ত সংকুচিত আছিল। বাল্যবিবাহ, কুসংস্কাৰ, নাৰী-অবমাননা আৰু সামাজিক বৈষম্যও ব্যাপকভাৱে প্ৰচলিত আছিল। এইবোৰৰ মাজতে চন্দ্ৰপ্ৰভাৰ দৰে নাৰীয়ে কেনেদৰে সংগ্ৰাম কৰিছিল, সেই বাস্তৱ চিত্ৰ উপন্যাসখনত প্ৰতিফলিত হৈছে।

অসমৰ গ্ৰাম্য জীৱন, শিক্ষাৰ বিস্তাৰ, মহিলা সংগঠনৰ উত্থান, স্বাধীনতা আন্দোলনৰ প্ৰভাৱ আৰু সামাজিক সংস্কাৰ আন্দোলনৰ বিৱৰণো উপন্যাসখনত বিস্তৃতভাৱে সন্নিৱিষ্ট হৈছে। ফলত পাঠকে চন্দ্ৰপ্ৰভাৰ জীৱনৰ লগতে সেই সময়ৰ অসমৰ সমাজখনকো বুজি পোৱাৰ সুযোগ লাভ কৰে। এই সকলো কাৰণতে অভিযাত্ৰী এখন সাহিত্যিক সৃষ্টি হোৱাৰ লগতে সামাজিক ইতিহাসৰো এক মূল্যবান দলিল হিচাপে পৰিগণিত হৈছে।

নাৰীবাদী চেতনা

অভিযাত্ৰী উপন্যাসখনৰ অন্যতম শক্তিশালী বৈশিষ্ট্য হৈছে নাৰীবাদী চেতনা। সমগ্ৰ উপন্যাসখনৰ কেন্দ্ৰবিন্দুত আছে এগৰাকী নাৰী, যিয়ে সমাজৰ প্ৰচলিত বৈষম্য আৰু কুসংস্কাৰৰ বিৰুদ্ধে আজীৱন সংগ্ৰাম কৰিছে। চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ জীৱনৰ মাজেৰে নাৰীৰ স্বাধীনতা, শিক্ষা, আত্মমৰ্যাদা আৰু অধিকাৰৰ প্ৰশ্নসমূহ স্পষ্টভাৱে উত্থাপিত হৈছে।

সেই সময়ত সমাজত নাৰীসকলক দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ নাগৰিক হিচাপে গণ্য কৰা হৈছিল। শিক্ষা, ৰাজনীতি, সমাজসেৱা বা জনজীৱনৰ ক্ষেত্ৰত নাৰীৰ অংশগ্ৰহণ অত্যন্ত সীমিত আছিল। চন্দ্ৰপ্ৰভাই এই মানসিকতাৰ বিৰুদ্ধে বিদ্ৰোহ কৰিছিল। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে নাৰী আৰু পুৰুষ সমান মৰ্যাদাৰ অধিকাৰী। অসম প্ৰাদেশিক মহিলা সমিতি গঠন, নাৰী-শিক্ষা বিস্তাৰ, বাল্যবিবাহ আৰু সামাজিক বৈষম্যৰ বিৰোধিতা আদি কাৰ্যকলাপৰ জৰিয়তে তেওঁ নাৰীবাদী চেতনাক বাস্তৱ ৰূপ দিছিল। উপন্যাসখনত এই সংগ্ৰামৰ বিভিন্ন দিশ সুন্দৰভাৱে প্ৰকাশ পাইছে।

সেইবাবে অভিযাত্ৰীক অসমীয়া সাহিত্যৰ অন্যতম উল্লেখযোগ্য নাৰীবাদী উপন্যাস বুলিও অভিহিত কৰিব পাৰি। এই উপন্যাসে নাৰীৰ আত্মমৰ্যাদা আৰু স্বাধীনতাৰ প্ৰশ্নক কেন্দ্ৰীয় বিষয় হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে।

ঐতিহাসিক মূল্য

অভিযাত্ৰী উপন্যাসখনৰ আন এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্য হৈছে ইয়াৰ ঐতিহাসিক মূল্য। উপন্যাসখনত চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ জীৱনৰ সৈতে জড়িত বহু ঐতিহাসিক ঘটনা অন্তৰ্ভুক্ত হৈছে। ফলত এই গ্ৰন্থখন সাহিত্যৰ লগতে ইতিহাস অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰতো গুৰুত্বপূৰ্ণ উৎস হিচাপে বিবেচিত। উপন্যাসখনত ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনৰ বিভিন্ন পৰ্যায়ৰ বৰ্ণনা পোৱা যায়। অসহযোগ আন্দোলন, আইন অমান্য আন্দোলন, ভাৰত ত্যাগ আন্দোলন, কংগ্ৰেছ অধিৱেশন, মহাত্মা গান্ধীৰ প্ৰভাৱ আদিৰ বিৱৰণ কাহিনীৰ লগত স্বাভাৱিকভাৱে সংযুক্ত হৈছে।

ইয়াৰ লগতে অসম প্ৰাদেশিক মহিলা সমিতিৰ প্ৰতিষ্ঠা, কানি নিবাৰণ আন্দোলন, নাৰী-শিক্ষা বিস্তাৰৰ প্ৰচেষ্টা, ছাত্ৰ আন্দোলন আদি বিষয়ো উপন্যাসখনত স্থান পাইছে। এই ঘটনাবোৰ অসমৰ সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ অধ্যায়। সাহিত্যিক ৰূপত উপস্থাপিত হোৱাৰ বাবে এই ঐতিহাসিক ঘটনাবোৰ অধিক জীৱন্ত আৰু সহজবোধ্য হৈ উঠিছে। সেইবাবে অভিযাত্ৰীৰ ঐতিহাসিক মূল্য বিশেষভাৱে স্বীকৃত।

বাস্তৱধৰ্মিতা

বাস্তৱধৰ্মিতা অভিযাত্ৰী উপন্যাসখনৰ অন্যতম মুখ্য বৈশিষ্ট্য। কাহিনীৰ অধিকাংশ ঘটনা বাস্তৱ জীৱনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ৰচিত। চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানী, ৰজনীপ্ৰভা, জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা, অমিয় কুমাৰ দাস আদি বহু চৰিত্ৰ বাস্তৱ ইতিহাসৰ অংশ। লেখিকাই কোনো কৃত্ৰিম নাটকীয়তা সৃষ্টি নকৰি বাস্তৱ জীৱনৰ সুখ-দুখ, সাফল্য-বিফলতা আৰু সংগ্ৰামসমূহক স্বাভাৱিক ৰূপত উপস্থাপন কৰিছে। চন্দ্ৰপ্ৰভাৰ ব্যক্তিগত জীৱনৰ সংকট, সমাজৰ কটুক্তি, নাৰী-মুক্তিৰ বাবে কৰা সংগ্ৰাম আৰু স্বাধীনতা আন্দোলনত অংশগ্ৰহণৰ ঘটনাবোৰ অত্যন্ত বাস্তৱসন্মত।

উপন্যাসখনত সেই সময়ৰ সমাজৰ সঠিক ছবি অংকন কৰা হৈছে। সামাজিক বৈষম্য, অশিক্ষা, কুসংস্কাৰ, নাৰী-অবমাননা আদি সমস্যাবোৰৰ বৰ্ণনাত কোনো অতিৰঞ্জন দেখা নাযায়। এই বাস্তৱধৰ্মিতাই উপন্যাসখনক বিশ্বাসযোগ্যতা প্ৰদান কৰিছে।

বাস্তৱ জীৱনৰ সত্য আৰু সাহিত্যিক শিল্পৰ এই সমন্বয়ৰ ফলতেই অভিযাত্ৰী এখন শক্তিশালী আৰু প্ৰভাৱশালী উপন্যাসত পৰিণত হৈছে।

ভাষা আৰু বৰ্ণনাশৈলী

নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ ভাষা আৰু বৰ্ণনাশৈলী অভিযাত্ৰী উপন্যাসখনৰ অন্যতম শক্তিশালী সম্পদ। তেওঁৰ ভাষা সহজ, সংযত, স্বাভাৱিক আৰু হৃদয়গ্ৰাহী। ভাষাৰ জটিলতা বা অলংকাৰৰ বাহুল্যৰ পৰিৱৰ্তে তেওঁ বিষয়বস্তুৰ গভীৰতাক অধিক গুৰুত্ব দিছে।

উপন্যাসখনত স্থানীয় উপভাষা, প্ৰবাদ-প্ৰবচন, কথ্যভাষা আৰু লোকজ অভিব্যক্তিৰ সফল ব্যৱহাৰ দেখা যায়। বিশেষকৈ বজালী অঞ্চলৰ ভাষাৰ প্ৰয়োগে কাহিনীক অধিক বাস্তৱসন্মত আৰু জীৱন্ত কৰি তুলিছে। ভাষাৰ এই স্থানীয় বৈশিষ্ট্যই উপন্যাসখনৰ সাংস্কৃতিক মূল্যও বৃদ্ধি কৰিছে। লেখিকাৰ বৰ্ণনাভংগী অত্যন্ত সংযমী। তেওঁ অতি সাধাৰণ ঘটনাকো আবেগিক আৰু শিল্পসুলভ ৰূপ দিব পাৰে। চৰিত্ৰসমূহৰ মানসিক অৱস্থা, সামাজিক পৰিৱেশ আৰু ঐতিহাসিক ঘটনাৰ বৰ্ণনাত তেওঁ অসাধাৰণ দক্ষতাৰ পৰিচয় দিছে। চিঠিপত্ৰ, সংলাপ, আত্মবিশ্লেষণ আৰু ঘটনাবলীৰ সুসংহত বিন্যাসে উপন্যাসখনক অধিক আকৰ্ষণীয় কৰি তুলিছে। ভাষা আৰু বৰ্ণনাশৈলীৰ এই সৌন্দৰ্যই অভিযাত্ৰীক অসমীয়া সাহিত্যৰ এক কালজয়ী কৃতি হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে।

মানৱতাবাদী দৃষ্টিভংগী

অভিযাত্রী উপন্যাসখনৰ অন্যতম গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্য হৈছে ইয়াৰ মানৱতাবাদী দৃষ্টিভংগী। চন্দ্রপ্রভা শইকীয়ানীৰ জীৱন আৰু কর্মৰ মূল কেন্দ্রবিন্দুত আছিল মানুহৰ কল্যাণ। তেওঁ কোনো বিশেষ শ্রেণী, জাতি বা সম্প্রদায়ৰ স্বার্থৰ বাবে কাম কৰা নাছিল; ববং সমগ্র সমাজৰ উন্নতি আৰু মানৱমুক্তিৰ বাবে আজীৱন সংগ্রাম কৰিছিল। এই মানৱকল্যাণৰ আদর্শই উপন্যাসখনৰ মূল সুৰ নির্ধাৰণ কৰিছে।

চন্দ্রপ্রভাৰ জীৱনত বহু ব্যক্তিগত দুখ-কষ্ট আহিছিল। সামাজিক অপমান, আর্থিক অনাটন, ব্যক্তিগত ব্যর্থতা আৰু মানসিক যন্ত্রণা তেওঁ সহ্য কৰিবলগীয়া হৈছিল। কিন্তু এই অভিজ্ঞতাবোৰে তেওঁক আত্মকেন্দ্রিক কৰি তোলা নাছিল। ববং তেওঁ সমাজৰ দুখীয়া, অৱহেলিত আৰু বঞ্চিত মানুহৰ প্রতি অধিক সংবেদনশীল হৈ উঠিছিল। বিশেষকৈ নাৰীসকলৰ দুৰৱস্থাই তেওঁক গভীৰভাৱে স্পর্শ কৰিছিল। উপন্যাসখনত চন্দ্রপ্রভাৰ কার্যকলাপৰ মাজেৰে দেখা যায় যে তেওঁ সমাজৰ প্রতিগৰাকী মানুহৰ মর্যাদা আৰু অধিকাৰৰ প্রতি সচেতন আছিল। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে সমাজৰ প্রকৃত উন্নতি তেতিয়াহে সম্ভৱ যেতিয়া প্রতিজন ব্যক্তিয়ে সন্মান আৰু সমান সুযোগ লাভ কৰিব। এই চিন্তাধাৰাই তেওঁক এগৰাকী সমাজসংস্কাৰক আৰু মানৱতাবাদী নেত্রী হিচাপে প্রতিষ্ঠা কৰিছে।

লেখিকাই চন্দ্রপ্রভাৰ এই মানৱতাবাদী ৰূপক অত্যন্ত সংবেদনশীলভাৱে উপস্থাপন কৰিছে। ফলত অভিযাত্রী কেৱল এগৰাকী সংগ্রামী নাৰীৰ জীৱনকাহিনী নহয়; ই মানৱতাৰ জয়গান হিচাপেও বিবেচিত।

নাৰী জাগৰণৰ দলিল

অভিযাত্রী উপন্যাসখন অসমীয়া নাৰী জাগৰণৰ ইতিহাসৰ এক মূল্যবান দলিল। চন্দ্রপ্রভা শইকীয়ানীৰ জীৱনৰ মাজেৰে অসমৰ নাৰী-মুক্তি আন্দোলনৰ বিভিন্ন দিশ ইয়াত সুন্দৰভাৱে প্রতিফলিত হৈছে। বিংশ শতিকাৰ প্রথমার্ধত নাৰীসকলক শিক্ষাৰ পৰা বঞ্চিত কৰি ৰখা হৈছিল, সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক ক্ষেত্রত তেওঁলোকৰ অংশগ্রহণো অত্যন্ত সীমিত আছিল। এই প্রেক্ষাপটত চন্দ্রপ্রভাৰ ভূমিকা যুগান্তকাৰী।

নাৰী-শিক্ষা বিস্তাৰ, নাৰী অধিকাৰ, বাল্যবিবাহৰ বিৰোধিতা, বিধৱাৰ মর্যাদা প্রতিষ্ঠা আৰু সামাজিক কু-সংস্কাৰৰ বিৰুদ্ধে চন্দ্রপ্রভাই নিৰন্তৰ সংগ্রাম কৰিছিল। অসম প্রাদেশিক মহিলা সমিতিৰ প্রতিষ্ঠাৰ জৰিয়তে তেওঁ নাৰীসকলক সংগঠিত কৰিছিল আৰু তেওঁলোকৰ মাজত আত্মবিশ্বাস আৰু আত্মমর্যাদাৰ চেতনা জগাই তুলিছিল।

উপন্যাসখনত দেখা যায় যে চন্দ্রপ্রভাৰ সংগ্রাম কেৱল তাত্ত্বিক নাছিল। তেওঁ নিজ জীৱনতো নাৰীৰ স্বাধীনতা আৰু আত্মমর্যাদাৰ আদর্শ অনুসৰণ কৰিছিল। সমাজৰ বাধা, নিন্দা আৰু প্রতিকূল পৰিস্থিতিৰ সন্মুখত তেওঁ কেতিয়াও আত্মসমর্পণ কৰা নাছিল। এই সকলো কাৰণতে অভিযাত্রী অসমীয়া নাৰী জাগৰণৰ ইতিহাস অধ্যয়নৰ ক্ষেত্রত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সাহিত্যিক উৎস হিচাপে গণ্য কৰা হয়। উপন্যাসখনত সংৰক্ষিত নাৰী আন্দোলনৰ এই ইতিহাসৰ মূল্য অনস্বীকার্য।

চৰিত্ৰ চিত্ৰণৰ সফলতা

অভিযাত্ৰী উপন্যাসখনৰ আন এটা উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য হৈছে চৰিত্ৰ চিত্ৰণৰ সফলতা। লেখিকাই বাস্তৱ জীৱনৰ ব্যক্তিসকলক উপন্যাসৰ চৰিত্ৰ হিচাপে উপস্থাপন কৰোঁতে বিশেষ দক্ষতাৰ পৰিচয় দিছে। চৰিত্ৰসমূহ কৃত্ৰিম বা একমাত্ৰিক নহয়; তেওঁলোকৰ ব্যক্তিত্বৰ বিভিন্ন দিশ স্বাভাৱিকভাৱে প্ৰকাশ পাইছে।

চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ চৰিত্ৰ উপন্যাসখনৰ প্ৰধান শক্তি। তেওঁক কেৱল নাৰী-মুক্তি আন্দোলনৰ নেত্ৰী হিচাপে উপস্থাপন কৰা হোৱা নাই; বৰং এগৰাকী কন্যা, শিক্ষাৰ্থী, শিক্ষয়িত্ৰী, প্ৰেমিকা, মাতৃ, সমাজসংস্কাৰক আৰু স্বাধীনতা সংগ্ৰামী হিচাপেও চিত্ৰিত কৰা হৈছে। এই বহুমাত্ৰিক উপস্থাপনে চৰিত্ৰটোক জীৱন্ত আৰু বিশ্বাসযোগ্য কৰি তুলিছে। গংগাপুৰীয়া, ৰজনীপ্ৰভা, ৰাতিৰাম মজুমদাৰ, দণ্ডীনাথ কলিতা, নীলকান্ত বৰুৱা, কৃষ্ণকান্ত দত্ত আদি গৌণ চৰিত্ৰসমূহো যথেষ্ট সুগঠিত। প্ৰতিটো চৰিত্ৰই কাহিনীৰ বিকাশত নিৰ্দিষ্ট ভূমিকা পালন কৰিছে। কোনো চৰিত্ৰই অপ্ৰয়োজনীয় বা অযথা সংযোজিত যেন নালাগে।

চৰিত্ৰসমূহৰ মানসিক অৱস্থা, চিন্তাধাৰা আৰু আচৰণৰ সূক্ষ্ম বিশ্লেষণে উপন্যাসখনক গভীৰতা প্ৰদান কৰিছে। এই কাৰণেই অভিযাত্ৰী চৰিত্ৰ চিত্ৰণৰ ক্ষেত্ৰত অসমীয়া সাহিত্যৰ এক সফল কৃতি হিচাপে বিবেচিত।

অসমীয়া সাহিত্যত অভিযাত্ৰীৰ স্থান

অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাসত অভিযাত্ৰী এখন বিশেষ মৰ্যাদাসম্পন্ন উপন্যাস। জীৱনীমূলক উপন্যাস হিচাপে ইয়াৰ সাফল্য, নাৰীবাদী চেতনা, ঐতিহাসিক মূল্য আৰু সাহিত্যিক উৎকৰ্ষই ইয়াক এক স্বতন্ত্ৰ স্থান প্ৰদান কৰিছে। চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ দৰে এগৰাকী ঐতিহাসিক ব্যক্তিত্বৰ জীৱনক কেন্দ্ৰ কৰি ৰচিত এই উপন্যাস অসমীয়া সাহিত্যৰ সম্পদস্বৰূপ।

উপন্যাসখনৰ জৰিয়তে অসমীয়া সাহিত্যত নাৰী-ইতিহাসৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অধ্যায় সংৰক্ষিত হৈছে। চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ জীৱন আৰু কৰ্মৰ লগত অসমৰ সমাজ সংস্কাৰ আন্দোলন, নাৰী জাগৰণ আৰু স্বাধীনতা আন্দোলনৰ ইতিহাস জড়িত। সেইবাবে উপন্যাসখনৰ মূল্য কেৱল সাহিত্যিক দিশত সীমাবদ্ধ নহয়। ১৯৯৬ চনত সাহিত্য অকাডেমি বঁটা লাভ কৰাটো উপন্যাসখনৰ সৰ্বভাৰতীয় স্বীকৃতি। এই বঁটাই নিৰূপমা বৰগোহাঞিৰ সাহিত্যিক কৃতিত্বৰ লগতে অসমীয়া উপন্যাস সাহিত্যৰ গৌৰৱো বৃদ্ধি কৰিছে।

বিষয়বস্তুৰ গভীৰতা, কাহিনীৰ ব্যাপকতা, ঐতিহাসিক সত্যতা, নাৰীবাদী চেতনা আৰু শিল্পসফলতাৰ বাবে অভিযাত্ৰী আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যৰ অন্যতম শ্ৰেষ্ঠ জীৱনীমূলক উপন্যাস হিচাপে পৰিগণিত হৈছে।

১৪.৭ অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ২

অভিযাত্ৰী উপন্যাসখনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰক। (১৫০ শব্দৰ ভিতৰত)

১৪.৫ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

- অভিযাত্রী উপন্যাসখনৰ কেন্দ্রীয় চৰিত্র হৈছে চন্দ্রপ্রভা শইকীয়ানী।
- গংগাপুৰীয়া, ৰজনীপ্রভা, ৰাতিৰাম মজুমদাৰ আৰু দণ্ডীনাথ কলিতা আদি চৰিত্রই কাহিনীৰ বিকাশত গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন কৰিছে।
- চন্দ্রপ্রভা শইকীয়ানী এগৰাকী শিক্ষাবিদ, সমাজসংস্কাৰক, নাৰী-মুক্তি আন্দোলনৰ নেত্রী আৰু স্বাধীনতা সংগ্রামী আছিল।
- উপন্যাসখন এখন সফল জীৱনীমূলক উপন্যাস।
- অসমৰ সমাজ-জীৱন, নাৰী জাগৰণ আৰু স্বাধীনতা আন্দোলনৰ ইতিহাস উপন্যাসখনত প্রতিফলিত হৈছে।
- নাৰীবাদী চেতনা, মানৱতাবাদী দৃষ্টিভংগী, বাস্তৱধর্মিতা আৰু ঐতিহাসিক মূল্য উপন্যাসখনৰ বিশেষ বৈশিষ্ট্য।
- চৰিত্র চিত্রণ আৰু ভাষা-বর্ণনাশৈলীৰ ক্ষেত্রতো অভিযাত্রী বিশেষ সফল।

১৪.৬ অধিক জানিবলৈ

১। কটকী, প্রফুল্ল (১৯৭৯); স্বৰাজোত্তৰ অসমীয়া উপন্যাস সমীক্ষা; গুৱাহাটী : বীণা লাইব্রেৰী।

২। ঠাকুৰ, নগেন (সম্পা.) (২০০০); এশ বছৰৰ অসমীয়া উপন্যাস; গুৱাহাটী : জ্যোতি প্রকাশন।

৩। দাস, অমল চন্দ্র (সম্পা.) (২০১২); অসমীয়া উপন্যাস পৰিক্রমা; গুৱাহাটী : বনলতা।

৪। নেওগ, মহেশ্বৰ (১৯৬৪); অসমীয়া সাহিত্যৰ ৰূপৰেখা; গুৱাহাটী : চন্দ্র প্রকাশ।

৫। বৰগোহাঞি, হোমেন (সম্পা.) (১৯৯৩); অসমীয়া সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী (ষষ্ঠ খণ্ড); গুৱাহাটী : আনন্দৰাম বৰুৱা ভাষা, কলা-সংস্কৃতি সংস্থা।

৬। বৰগোহাঞি, হোমেন (সম্পা.) (১৯৬৭); বিংশ শতাব্দীৰ অসমীয়া সাহিত্য; যোৰহাট : অসম সাহিত্য সভা।

৭। ভৰালী, শৈলেন (১৯৯৩); উপন্যাস বিচাৰ আৰু বিশ্লেষণ; গুৱাহাটী : চন্দ্র প্রকাশ।

৮। শর্মা, সত্যেন্দ্রনাথ (১৯৯৭); অসমীয়া উপন্যাসৰ ভূমিকা; গুৱাহাটী : সৌমাৰ প্রকাশ।

৯। শর্মা, সত্যেন্দ্রনাথ (২০০৭); অসমীয়া উপন্যাসৰ গতিধাৰা; গুৱাহাটী : সৌমাৰ প্রকাশ।

১০। শর্মা, সত্যেন্দ্রনাথ (২০০৯); অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত; গুৱাহাটী : সৌমাৰ প্রকাশ।

১১। শর্মা, গোবিন্দ প্রসাদ (১৯৯৫); উপন্যাস আৰু অসমীয়া উপন্যাস; গুৱাহাটী : ষ্টুডেণ্টছ ষ্টৰ্ছ।

অগ্রগতিৰ খতিয়ান (কেৱল ৰূপৰেখা)

১ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ

চন্দ্রপ্রভাৰ শৈশৱ ... ... শিক্ষা জীৱন ... ... নাৰী-মুক্তি আন্দোলন ... ... স্বাধীনতা সংগ্রাম ... ... মানৱতাবাদী চিন্তা ... ... সামগ্রিক মূল্যায়ন।

২ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ

জীৱনীমূলক উপন্যাস ... ... নাৰীবাদী চেতনা ... ... সমাজ-জীৱনৰ দলিল ... ... ঐতিহাসিক মূল্য ... ... বাস্তৱধর্মিতা ... ... ভাষা আৰু বর্ণনাশৈলী ... ... সামগ্রিক আলোচনা।

M ১৪.৮ আৰ্হি প্রশ্ন

প্রশ্ন ১। অভিযাত্রী উপন্যাসখনৰ মুখ্য চৰিত্র হিচাপে চন্দ্রপ্রভা শইকীয়ানীৰ মূল্যায়ন কৰক।

প্রশ্ন ২। গংগাপুৰীয়াৰ চৰিত্র আলোচনা কৰক।

প্রশ্ন ৩। ৰজনীপ্রভাৰ চৰিত্রৰ বিশেষত্ব ব্যাখ্যা কৰক।

প্রশ্ন ৪। দণ্ডীনাথ কলিতাৰ চৰিত্র বিশ্লেষণ কৰক।

প্রশ্ন ৫। অভিযাত্রী উপন্যাসখনত প্রতিফলিত নাৰী জাগৰণৰ চিত্র আলোচনা কৰক।

প্রশ্ন ৬। জীৱনীমূলক উপন্যাস হিচাপে অভিযাত্রীৰ সফলতা বিচাৰ কৰক।

প্রশ্ন ৭। অভিযাত্রী উপন্যাসখনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰক।

প্রশ্ন ৮। অভিযাত্রী উপন্যাসখনৰ ঐতিহাসিক মূল্য নিৰূপণ কৰক।

প্রশ্ন ৯। অভিযাত্রী উপন্যাসখনত প্রতিফলিত মানৱতাবাদী দৃষ্টিভংগী আলোচনা কৰক।

প্রশ্ন ১০। চমুটোকা লিখক—

(ক) চন্দ্রপ্রভা শইকীয়ানী

(খ) গংগাপুৰীয়া

(গ) ৰজনীপ্রভা

(ঘ) দণ্ডীনাথ কলিতা

(ঙ) অসম প্রাদেশিক মহিলা সমিতি

(চ) নাৰীবাদী চেতনা

(ছ) বাস্তৱধর্মিতা

(জ) জীৱনীমূলক উপন্যাস

(ঝ) সাহিত্য অকাডেমি বঁটা প্রাপ্ত অভিযাত্রী।